

A TELJES DOKUMENTUM BEGÉPELT VÁLTOZATA:

Irányelvek az Észak-Erdélybe bevonuló csapatok számára

Budapest, 1940. augusztus 31.

777/ Főv. hdm. 40. VIII. 31. szám.
303/b/2 gy.pk. 40. IX. 3.

Toldalék. Irányelvek a megszálló csapatok számára

1. Huszonkét évi megszállás után a román uralom alól felszabaduló erdélyi magyar és székely testvéreink egyesülését a Csonkaországgal úgy területileg, mint hazafias szellem tekintetében is a bevonuló honvédség juttatja kifejezésre. A lakosság első benyomását a honvédség fellépésén át nyeri, és ezen át ítéli meg azt a szellemet, melynek részese lesz, amelyhez jövő magatartását szabnia kell.

Súlyt helyezek arra, hogy az elnyomatás hosszú évei után az Anyaország és Erdély első találkozásának alkalmával a honvédség bevonulását, fellépését és magatartását példás fegyelem, feltétlen rend és mintaszerű szervezettség jellemezze!

Minden honvédet töltsön el az a büszke és magasztos gondolat, hogy részese lehet eme történelmi cselekménynek. Minden egyes honvéd állandóan gondoljon arra, hogy az elnyomott erdélyi testvéreink előtt az Anyaországot képviseli és jelenti: ezért mindenki úgy viselkedjék, hogy méltó legyen erre a büszke szerepre.

2. A bevonuló csapatok fellépése és magatartása imponáló tekintélyt kiváltó és tetszetős legyen. A csapatok a nagyobb helységeken rendezetten vonuljanak át. Menetkényelmeket a parancsnokok csak a nem lakott területeken engedjenek meg.

3. A csapatok fegyelmét akkor is meg kell tartani, ha a hazafias lelkesedés és ünneplés láza elragadná őket. Nyomatékosan figyelmeztetem a tisztikart és legénységet arra, hogy tartózkodjék a mértéktelen alkoholfogyasztástól, hangos mulatozástól, erkölcsstelen tivornyáktól mind a nyilvános helyeken, mind magán és zárt tiszti társaságokban egyaránt. Minden ilyen természetű kifogásolható esetet a legszigorúbban fogok megtorolni. Ahol szükséges, szesztilalmat kell elrendelni.

Megtiltom, hogy a tiszti és altiszti kar, valamint a legénység – az előfordulható árkülönbségekre való tekintettel – a felszabaduló terület esetleg olcsóbb árukészleteit magánfelhasználásra felvásárolja és a Kárpátalján és a Felvidéken előfordult esetek megismétlődjenek. A parancsnokok közegeikkel az üzleteket ilyen tekintetben ellenőrizték. A záróvonalnál a poggyászok átvizsgálására utasítást adtam. Mindenki mindenütt fizessen a vásárlásaiért.

A felszabadító csapatok tagjai nem hivatottak arra, hogy a 22 éves múlt bűnöseivel szemben a megtorlást gyakorolják. A csapatokat ki kell oktatni, hogy egyéni akcióktól tartózkodjanak. Ha megtorlásra szükség lesz, azt a katonai közigazgatás szervei fogják végrehajtani. Egyéni bosszúk kielégítését meg kell tiltani és akadályozni. A parancsnokok az elhelyezési körletekben éjjel is sűrű járőr-menetekkel ellenőriztessék a rendet és a fegyelmetlenkedőket azonnal vegyék őrizetbe.

A trianoni határ jelzésére szolgáló határkövek, határjelek, sorompók, táblák stb. elmozdítása, megrongálása tilos. Erre úgy a csapatokat, mint a lakosságot büntetés terhe mellett figyelmeztetni kell.

A polgári közigazgatás és valamennyi egyéb közhivatalban visszahagyott román tisztviselőt a helyén meg kell hagyni, ezek eltávolítása a csapatok részéről tilos. Az igazgatás minden ágának a megszervezése a katonai közigazgatás feladatkörébe tartozik.

4. Bevonuláskor valamennyi tiszt, tisztjelölt és hasonló állású egyöntetű előírásos öltözetet és felszerelést viseljen.

Zsávolyruhát és egyéb kényelmes öltözetet a parancsnokok csak a megállapítandó végső menetcélok elérése után engedélyezhetnek.

A tisztek és legénység rohamsisakjainak felillesztését ellenőrizni kell.

A csapatok felvirágzását megengedem, azonban a parancsnokok ügyeljenek arra, hogy az mindenkor a jó ízlés keretei közt maradjon.

5. A megszállás alatt fontosabb üzemek, műtárgyak, még le nem szerelt robbantási előkészületek stb. őrzésére visszahagyott román katonákat meg kell óvni a lakosságban 22 év alatt felgyülemlett bosszúvágy esetleges kirobbanásaitól, gyalázkodásától vagy bántalmazásától és leváltásuk alkalmával román területre való visszatérésükig azokat egy idegen állam fegyveres testületének tagját megillető megbecsülő bánásmódban kell részesíteni.

Ott, ahol a megszállás alkalmával magyar és román tisztek, altisztek közvetlen érintkezése szükségessé válik, a tárgyalási hangnem önérzetes, de semmi esetre sem fennhéjázó és pöffeszkedő legyen.

A közúti közlekedésben, az él előnyomulásával egyidejűen, a baloldali közlekedést kell bevezetni.

6. A magyar és német nemzetiségű lakossággal a legnagyobb szeretettel és előzékenységgel kell bánni. A román és egyéb nemzetiségűekkel való bánásmód minden esetben kimért, korrekt és a magyar katonához méltó emberiség jellemezze. Az „oláh” megjelölést előttük ne használjuk, mert ez őket sérti. Ilyenkor a „román” szót alkalmazzuk.

Esetleges ellenszegülést vagy fegyveres ellenállást a legnagyobb szigorral kell letörni, kíméletlenül megtorolni, különösen akkor, ha az román vagy kommunista elemektől indult ki.

Általában a román lakossággal az érintkezést a legszükségesebb mértékre korlátozni kell, nehogy összetűzésekre kerüljön a sor.

A felszabaduló területen lakó német népcsoportokhoz tartozók – a most kötött kisebbségi szerződésben biztosított jogaikra való tekintettel – a magyar honvédséget valószínűleg horogkeresztes zászlódíszel fogadják. A horogkeresztes zászlókat és az esetleges olasz lobogókat mint a velünk legbarátibb kapcsolatokat fenntartó tengelyhatalmak felségjelét, a magyarsággal leglojalisabban viselkedő népcsoport együvé tartozásának a kifejezőjét éppoly megbecsülésben és tiszteletben kell tartani, mint a magyar nemzeti lobogót.

A német népcsoportokhoz tartozók nyelvhasználatát tiszteletben kell tartani.

Ott, ahol a német népcsoportnak fegyveres önvédelmi alakulatai vannak, azt a bevonuló csapatok érintetlenül hagyják meg és a rend fenntartására használják fel.

Minden körülmények között kerülni kell a lakosság javainak megrongálását és a harácsolást.

7. Annak érdekében, hogy a felszabadított területek lakossága a Csonkaország segíteni akarását érezze, megengedem, hogy a csapatok, vonatok és intézetek ott, ahol szükséges, végleges menetcéljuk elérése után segítsenek a polgári lakosságnak, különösen a mezőgazdasági munkák elvégzésében: főként olyan esetekben, amikor a román hadműveleti előkészületek okozta károkat kell jóvátenni. Ez vonatkozik elsősorban a sokat szenvedett magyarság kisembereire. Egyébként a megszállás befejezése után erre külön is intézkedem.

Ott, ahol a lakosság élelmezéshiányt szenved, a honvédség segítő kezét éreztesse (maradékétkezés kiosztás stb.)

8. Azokban a helységekből, ahol a lakosság ünnepélyes fogadtatást készít elő, azt katonai részről megfelelően fogadni és viszonzni kell.

Közvetlenül a trianoni határ átlépése előtt a csapatokat „Imához” kell vezényelni. A zene a magyar „Hiszekegy”-et játssza, azt követően pedig a Rákóczi-indulónak a Himnusz után előírt részét (ahol zene nincs, az Ima-jelet kell fűjni). Az ima befejezése után a Náray-féle Erdélyi-induló hangjára kell a határt a biztosító részekkel átlépni. A zene a zömhöz csatlakozik az indulókat játszva, a csapatokkal együtt lépi át a határt. Ahol zene nincs, kürtszóra kell a határt átlépni.

Az egyes helységek bejáratainál a magyar lakosság vezetői a csapatokat valószínűen üdvözölni fogják. A menet folytonosságának fenntartására és a biztosításra való figyelemmel – ilyen helyeken – a biztosító csapatok nem állhatnak meg, hanem a legelől haladó biztosító egységek parancsnoka egy tábori csendőrt hagyjon vissza, aki az üdvözlők vezetőjének megmutatja, hogy kihez intézze szavait.

Az üdvözlőbeszédre az oszlop parancsnoka néhány hazafias szóval válaszoljon, esetleg azon a nyelven, ahogy az üdvözlőbeszéd elhangzott.

A helység bejártánál történő üdvözlés után a parancsnok csapatai élén bevonul a helységbe. A bevonulás alatt a zene mindenkor a Náray-féle „Erdélyi induló”-t játssza. Ahol zene nincs, a csapatok kürtszóval vonuljanak be a helységbe.

A lakosság lelkesedésének és érzékenységének sértése nélkül a helységek vezetőit értesíteni kell, hogy az átvonuló csapatok ünneplése mellett – amennyiben szándékukban van – ünnepélyes fogadtatásban majd azt a csapatrészt részesítsék, amelyik huzamosabb ideig lesz a helységben mint megszálló csapat.

A végső menetcélt elért csapatok a lakosság ünnepélyes fogadását előreküldött közegekkel szervezzék meg az alábbiak szerint: A csapatok a helység főterére vonulnak. Felállítás után a zene a „Hiszekegy”-et játssza (ha zene nincs, a kürtösök az Ima-jelet fűjják), a csapatokat „Imá”-hoz kell vezényelni. Ima után fogadja a parancsnok a lakosság szónokának az üdvözlését. Erre a parancsnok vagy egy külön kijelölt tiszt rövid beszédben válaszol. Utána a csapatok tiszteletadást teljesítenek. A parancsnok a lakosság felé tiszteleg a 22 éven át kitartó hazafiasság megbecsülése jeléül. A zene a Himnuszt játssza (ha zene nincsen, a kürtösök a díszjelet fűjják), azután a csapatok a Náray-féle Erdély induló hangjaira elvonulnak.

Azokban a városokban és helységekből, ahol a város ünnepélyes fogadást készít elő, az előreküldött rendezőtiszt kérje fel a város társadalmának egyik vezető hölgytagját, hogy az ünnepség alatt egy szalagot tüzzön a helységet végleg megszálló legmagasabb egység (ezred, dandár, hadtest) parancsnoka zászlajára.

A szalagot előre elkészítve, a rendezőtiszt viszi magával.

Kívánatosnak tartom – erkölcsi okokból – hogy lehetőleg minden bevonuló csapat és magasabb parancsnok zászlaját díszítse egy-egy erdélyi város vagy helység szalagja.

A zászlók feldíszítése az ünnepség sorrendjébe a válaszbeszéd után illeszkedjék be, amikor is a csapatnak tiszteletadásra való vezénylése mellett a zene a Himnuszt játssza.

A kitűzött napi menetcélokot mindenképp el kell érni. Az ünneplések az előnyomulás ütemét nem gátolhatják. Ezért a parancsnokok az ünneplő helység megkerülésével, mellékutakon, a kijelölt menetcélra egységeket irányítsanak előre minden esetben, ha a fogadások a zöm előnyomulását a menetcél elérésének rovására befolyásolnák.

Jelzet: Hadtörténelmi Levéltár, M. kir. I. gyorshadtest parancsnokság, 1940. 1. osztály, sz. n. 600–601. f. Gépírat-másolat. Közli: Sárándi Tamás: *Levezényelt visszacsatolás. A magyar katonai közigazgatás Észak-Erdélyben, 1940. Csíkszereda, 2016, 1. sz. dokumentum, 193–196.*

